

Handläggare
Ewa Jungstedt Pilestål
Telefon: 08-508 01 522

Till
Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd
2017-09-21

Program för ett jämställt Stockholm 2018-2022

Svar på remiss från kommunstyrelsen

Förvaltningens förslag till beslut

1. Remissen besvaras med förvaltningens tjänsteutlåtande.
2. Omedelbar justering.

Gunilla Davidsson
tf. stadsdelsdirektör

Johan Hernman
kanslichef

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har utarbetat ett program med utgångspunkt i den europeiska deklarationen om jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå, CEMR. Syftet med programmet är att beskriva stadens arbete med jämställdhetsintegrering och genusbudgetering samt ge förslag på kompetensutveckling. Programmet innehåller sju fokusområden som utgår ifrån de sex nationella jämställdhetspolitiska målen med ett tillägg om den offentliga servicen.

Stadsdelsförvaltningen är positiv till programmet i stort. Det behöver tidigt framgå att det är jämställdhet mellan de två juridiska könen som avses i programmet. Fokusområdena i programmet är relevanta. Däremot anser förvaltningen att underrubrikerna till fokusområdena är onödigt många. Risken är att det blir svårt att ange mål, aktiviteter och indikatorer till varje punkt. Som programmet nu är utformat framgår det inte tillräckligt tydligt att andra kategorier än kön har betydelse i jämställdhetsarbetet. Med ett perspektiv som hanterar samspelet mellan olika maktstrukturer skulle samtliga stereotypa normer/föreställningar och diskrimineringsgrunder kunna tas hänsyn till på ett mer sammanhållet sätt.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har remitterat förslaget Program för ett jämställt Stockholm 2018-2022 till alla stadsdelsnämnder och facknämnder, Stockholms Stadshus AB, kommunstyrelsens pensionärsråd och råd för funktionshinderfrågor och ett antal berörda organisationer. Yttrande ska ha inkommit till kommunstyrelsen senast den 25 september 2017. Förslaget bifogas.

Ärendet

Kommunstyrelsen har utarbetat ett program med utgångspunkt i den europeiska deklarationen om jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå, CEMR. Genom att underteckna CEMR-deklarationen har staden tagit ställning till sex principer:

1. Jämställdhet är en grundläggande rättighet.
2. För att jämställdhet ska garanteras måste flerfaldig diskriminering och andra missgynnanden bekämpas.
3. Ett representativt deltagande av kvinnor och män i beslutsprocessen är en förutsättning för ett demokratiskt samhälle.
4. Att avskaffa stereotypa uppfattningar om kön är avgörande för att uppnå jämställdhet.
5. Jämställdhetsintegrering av alla kommunens verksamheter är nödvändiga för att uppnå jämställdhet.
6. Att program har tillräcklig finansiering är nödvändigt för att jämställdhetsarbetet ska nå framgång.

Syftet med programmet för jämställdhet är att beskriva stadens arbete med jämställdhetsintegrering och genusbudgetering samt ge förslag på kompetensutveckling för stadens nämnder och styrelser. Stadsledningskontorets kansli för mänskliga rättigheter har arbetat fram ett förslag till program i samarbete med representanter från andra förvaltningar. Innehållet grundar sig i CEMR-deklarationen, aktuell forskning, lagstiftning och omvärldsbevakning samt i verksamheternas behov och utmaningar. Parallellt har två andra program inom området mänskliga rättigheter arbetats fram: ett om lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck och ett om barnets rättigheter och inflytande. Programmen ska komplettera varandra.

Programmet innehåller sju fokusområden som utgår ifrån de sex nationella jämställdhetspolitiska målen med ett tillägg om den offentliga servicen:

1. En jämn fördelning av makt och inflytande.
2. Ekonomisk jämställdhet.
3. Jämställd utbildning.

4. Jämn fördelning av det obetalade hem- och omsorgsarbetet.
5. Jämställd hälsa.
6. Mäns våld mot kvinnor ska upphöra.
7. Stadens välfärd och service ska vara likvärdig för kvinnor och män, flickor och pojkar.

Mäns våld mot kvinnor hanteras i programmet mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck och behandlas därför endast översiktligt i programmet för ett jämställt Stockholm.

Den första delen i programmet för ett jämställt Stockholm innehåller en beskrivning av mänskliga rättigheter och utgångspunkter. Därefter beskrivs de sju fokusområdena med underrubriker mer detaljerat samt vilka jämställdhetspolitiska frågor som prioriteras framöver. Samtidigt betonas vikten av att vara medveten om att det även finns andra maktstrukturer som påverkar, såsom etnicitet, klass, ålder, funktionshinder, sexuell läggning, könsöverskridande identitet och andra sociala kategorier.

Nämnder och bolagsstyrelser ansvarar för att tillämpa programmet genom jämställdhetsintegrering. I verksamhetsplanerna ska arbetet med fokusområdena beskrivas.

Vikten av kunskap för att arbeta med jämställdhetsintegrering betonas i programmet. Förtroendevalda, chefer och nyckelpersoner behöver kunskap om fokusområdena medan medarbetare behöver kunskap om jämställdhet och genus i relation till sina verksamhetsområden för att kunna ge likvärdig service till kvinnor och män, flickor och pojkar.

De metoder som ska användas är jämställdhetsintegrering och jämställdhetsanalys. Stereotypa könsroller ska motverkas, särskilt inom förskola, skola, socialtjänst och idrotts- och föreningsliv. Eftersom det finns starka normer kopplat till kön, understryks vikten av att arbeta med dessa, särskilt i bemötandefrågor.

En bilaga till programmet innehåller begreppsdefinitioner.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av kansliavdelningen i samråd med övriga avdelningar inom förvaltningen. Stadsdelsnämndens pensionärsråd och råd för funktionshinderfrågor har haft möjlighet att yttra sig över remissen. Parallellt med detta ärende har Program för barnets rättigheter och inflytande och Program för lika rättigheter och

möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck beretts.

Nämndens råd för funktionshinderfrågor är positiv till de tre programmen men anser att **de** i större utsträckning bör ta upp hur personer med funktionsnedsättning berörs.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Stadsdelsförvaltningen är positiv till programmet i stort. Det behöver tidigt framgå att det är jämställdhet mellan de två juridiska könen, kvinnor och män, som avses i programmet. Utgångspunkten från de juridiska könen riskerar att befästa rådande könsuppdelning och exkludera dem som inte identifierar sig som kvinna eller man. Det är oklart vilken funktion programmet fyller för dem. Lika rättigheter bör gälla alla, oavsett kön.

Fördelarna med programmet är att det är kortfattat och tydligt, beskriver vilka metoder som ska användas och klargör ansvarsfördelningen inom staden. Förvaltningen instämmer i att det behövs kunskap för att arbeta med jämställdhetsintegrering och för att öka medvetenheten om hur bl.a. normer påverkar.

Fokusområdena i programmet är relevanta, eftersom de stämmer överens med de nationella jämställdhetspolitiska målen. Det är bra att ett sjunde område formulerats utifrån stadens perspektiv och uppdrag. Däremot anser förvaltningen att underrubrikerna till fokusområdena är onödigt många och i vissa fall snarlika. Risken är att det blir svårt att ange mål, aktiviteter och indikatorer till varje punkt och att de dubbleras. Vad gäller punkten 3.2, att pojkar och flickor, män och kvinnor når kunskapsmålen i skolan, anser inte förvaltningen behöver definieras i ett program för jämställdhet. Delmålet 4.1, att kvinnor och män som vårdar eller stödjer närstående har en god hälsa, behöver förtydligas för att vara motiverat i programmet. Kommunen har begränsade möjligheter att påverka den privata sfären, dvs. ansvarsfördelningen i hemmet. Det kommunen kan påverka är att kvinnor och män ska ha möjligheter att få omsorg på lika villkor.

Vidare anser förvaltningen att punkten 5.1, att kvinnor och män, flickor och pojkar får vård och omsorg av hög kvalitet på lika villkor är alltför lik fokusområde 5, att kvinnor och män, flickor och pojkar ska ha samma förutsättningar för en god hälsa samt erbjudas vård och omsorg på lika villkor. Under fokusområde 6 om mäns våld mot kvinnor saknar förvaltningen en punkt om barn.

Begreppet intersektionalitet nämns först i bilagan med begreppsdefinitioner. Om begreppet ska finnas där, bör det först nämnas någonstans i programmet. Förvaltningen föreslår att det skulle kunna anges i samband med beskrivningen om samspelet mellan könsmaktsordningen och andra maktstrukturer som grundar sig i etnicitet, klass, ålder, funktionshinder, sexuell läggning, könsöverskridande identitet och andra sociala kategorier.

Förvaltningen anser att det hade varit en fördel om programmet för jämställdhet även kunnat omfatta hbtq-personers rättigheter i stället för att de hanteras i ett separat program för lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck. Som programmet nu är utformat framgår det inte tillräckligt tydligt att andra kategorier än kön, som är en självklar kategori, har betydelse och behöver tas hänsyn till i jämställdhetsarbetet. Med ett perspektiv som hanterar samspelet mellan olika maktstrukturer (ett intersektionellt perspektiv) skulle samtliga stereotypa normer/-föreställningar och diskrimineringsgrunder kunna tas hänsyn till på ett mer sammanhållet sätt.

Bilagor

1. Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande 2017-06-16
2. Program för ett jämställt Stockholm 2018-2022